

SLOVENE

Naročnina
za leto 1922: 1200
za pol leta: 600
za tri mesece: 300
za en mesec: 100
za izposojnino: 150
za izposojnino: 1200
Sobotna izdaja:
v Ljubljani: 100
v inozemstvu: 200
Posamno štev. 50 par.

Cena inseratov:
Zastopna polna vrsta malih
oglasov po 4 — in 6 —
veliki oglasi od 45 mm višine
po 8 —, dolžina itd.
po 12 —.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po prazni-
ku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: vestnik KSC.
Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se se vračajo, nebrankirane pisma se ne
sprejemajo. Uredn. tel. št. 50, upravn. št. 328.
Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne urne.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase.
zagreb 39.411, sarajev 7563, praška in dana 24.197

Proti moratoriju.

ZBOROVANJE LJUBLJANSKIH GO- SPODARSKIH KORPORACIJ.

Dne 23. t. m. dopoldne se je vršila v prostorih trgovske in obrtne zbornice konferenca slovenskih gospodarskih korporacij. Konferenca se je pečala z zakonskim načrtom, ki se tiče odlaganja plačil v inozemstvu. Zborovalci so o tem vprašanju obširno in temeljito razpravljali in sklenili soglasno, da se obrnejo na narodno skupščino s prošnjo, da se zavrne predmetni zakonski načrt, ki pomenja težko oškodovanje našega kredita in zaupanja v inozemstvo ter mora neugodno učinkovati na našo valuto.

Nadalje se je razpravljalo o raznih davčnih vprašanjih. Tako glede davka na vojne dobičke v l. 1920 ter glede 5 % premoženjskega davka in o nameravanem 100 % povišanju vseh direktnih davkov.

Zborovalci so poverili zbornico, da ukrene potrebne korake in obrambo naših že itak močno prizadetih gospodarskih krogov. Soglasno je bilo sklenjeno, da se potom spomenice na merodajna mesta vloži protest proti slehernemu odlaganju inozemskih povojnih plačil, ker bi vsak tak ukrep moral kvarno učinkovati na naš nozemski kredit in na našo valuto.

Ta spomenica gospodarskih korporacij v Ljubljani se glasi:

Takoj, ko so septembra meseca 1921 lošle v javnost vesti, da namerava vlada o posebni naredbi odložiti plačila trgovskih obveznosti v inozemstvu z valuto višje vrednosti, je Trgovska in obrtna zbornica vložila svoj protest pri finančnem ministru proti moratoriju v vsaki obliki ter opozorila na veliko opasnost, ki jo od vsake take akcije preji našemu kreditu v inozemstvu, naši reputaciji, prestigi naše države in vrednosti naše valute. Faktum je, da so vesti same o odlaganju plačil v inozemstvu, ko so došle v druge države, takoj neugodno učinkovale. Izzvale so nepoverjenost ter povzročile slabo nišljenje v inozemskih ekonomskih krogih, škodile so kreditu naših industrijalcev in trgovcev ter naših novčanih zavodov. Vrednost našega novca je trpela. Akoravno se more biti dvoma o tem, da je inozemstvo nepovoljno in neugodno ocenjevalo te same priprave za odlaganje plačil v inozemstvu in akoravno so se oglašili proti moratoriju v vsaki obliki naši najodličnejši ekonomski zastopniki, akcija ni prestala, narveč se je dogodilo, da je vlada nedavno predložila Narodni skupščini projekt takona o odlaganju povojnih plačil.

Podpisane gospodarske korporacije, zbrane na konferenci dne 24. t. m. v Ljubljani, so soglasno mnenja, da ta zakonski projekt ogroža v težki meri najvažnejše gospodarske interese naše države ter da je cela ta akcija taka, da se je upravičeno bati katastrofalnih posledic za našo valuto, za naš inostranski kredit ter za naš ekonomski prestiž v inozemstvu. Opasnost obstoja, da v vezi z drugimi neugodnimi prilikami naše države odložitve trgovinskih plačil napram inozemstvu z višje vredno valuto v opasni meri pripomore do poslabšanja našega gospodarskega položaja in naših valutarnih prilik. Podpisane gospodarske korporacije z vso odločnostjo svare Narodno skupščino pred sprejetjem kakršnegakoli zakona, kateri omogoča tuzemskim debitorjem odložiti plačila trgovskih obvez napram inozemskim kreditorjem. Podpisane korporacije poudarjajo, da projekt zakona, predložen Narodni skupščini, po svojem bistvu tako raz gospodarsko kakor raz pravno stališča sojeno, pomenja moratorij (član I., član IV., član VIII. zakonskega projekta). Podpisane korporacije, preverjene o veliki opasnosti takega izrednega instrumenta v normalnih časih, nujno prosijo, da Narodna skupščina odkloni ta projekt, ter brez odloga poskrbi za to, da se o tem njenem sklepu informira uradna tuzemska in inozemska javnost. Naš celokupni gospodarski položaj ter osebno blaginjo stanje naše valute zahteva neodbitno, da takoj preneha v inozemstvu vsak vzrok nezaupanja v našo državo z bog pripravne plačilne moratorija v kakršni obliki. Podpisane korporacije smatrajo, da je takojšnja odklonitev tega gospodarsko nesrečnega in zelo opasnega zakona tem bolj potrebna, ker projekt po celi svoji sestavi ne ustreza resničnim

interesom naše trgovine ter je vsled kompliciranosti svojega ustroja praktično jedva izvedljiv. Opozarjamo na to, da v členih V in VI ne vpoštevajo organizacije sodišč v vseh delih naše države ter da ima v členu IX. težko razumljiva in jako opasna določila, katera morejo omajati celo zaupanje v imobilijarni kredit. Za trgovsko firmo, koja bi se poslužila takega zakona, samo povzroča, ne glede na nesigurnost denarnega kurza v bodočnosti, efektivno tak gospodarski položaj, da bi bila prizadetim trgovskim firmam odvzeta vsaka možnost potrebne svobode v obratnih dispozicijah. Podpisane korporacije so na stališču, da je osebito v mladi državi, kakor je naša, z vso skrbnostjo in čuječnostjo treba respektirati trgovinske obveze napram inozemstvu, da je čuvati z največjo skrbnostjo kredit in ugled države ter ustanov javnega značaja kakor je Uprava fondova. Kadar so težave vsled izrednih prilik, kakor je hitro dviganje tujih valut, je pač dopustno prizadetim firmam iskati samim ali po svojih organizacijah dobrovoljnega sporazuma z inozemskimi kreditorji, odločno pa je opustiti vsako državno akcijo, ako se noče rušiti državni kredit in gospodarska veljava v inozemstvu. Država ne sme delati sile inostranskim kreditorjem za njihove zahteve napram naši trgovini.

Konečno opozarjajo podpisane gospodarske korporacije, da se naša javnost spričo odpora pretežne večine gospodarskih organizacij vse kraljevine proti odlaganju plačil ne more ubraniti utisa, da se tak zakon namerava zgolj v korist manjšega števila firm, koje so vsled inozemskih kupcij zašle v težaven položaj. Opasnost obstoja, da tak utis poostri politična nasprotstva širokih mas volivcev proti naši trgovini in proti pridobitnemu življu naroda, ter sili te mase v radikalne političke struje.

Iz vseh teh razlogov podpisane korporacije z vso trdnostjo pričakujejo, da Narodna skupščina zavrne zakonsko predlogo o odlaganju povojnih trgovskih plačil ter naredi konec vznemirlivim, naš kredit težko prizadevajočim vestem o nameravanem moratoriju. Ako kedaj, velja sedaj za naše celokupno gospodarstvo, da je vsako nadaljnje vzdrževanje nesigurnega položaja izpodkopavanje in uničevanje našega gospodarstva. V tem primeru dejansko velja za odlaganje »Periculum in mora«.

V Ljubljani, 24. februarja 1922.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. — Kmetijska družba za Slovenijo. — Zveza industrijev na slovenskem ozemlju. — Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani. — Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. — Zveza trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji. — Pokrajinska zveza obrtnih zadrug v Ljubljani. — Zadruga zveza v Ljubljani. — Zveza slovenskih posojilnic v Ljubljani. — Sindikat bank v Ljubljani. — Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Telovadni teden J. O. Z.

V dneh od 5.—12. marca priredi JOZ v Ljubljani telovadni teden, ki obstoja iz treh akademij in 5 telovadnih večerov.

Otvori se telovadni teden s prireditvijo naraščaja 5. marca ob 4. uri pop. v Ljudskem domu.

Od 6.—10. marca se vrstijo telovadni večeri raznih oddelkov z raznovrstnim programom v telovadnici Ljudskega doma. V soboto 11. marca ob 8. uri zvečer se bo vršila Orliška akademija z izbranim vzporedom v Ljudskem domu.

V nedeljo 12. marca se telovadni teden zaključuje z Orlovsko akademijo v veliki dvorani hotela Union. To je glavna prireditve telovadnega tedna.

Vstopnice za obe akademiji v Ljudskem domu se dobijo v predprodaji pri Ničmanu, za Orlovsko akademijo v Unionu v trafiki Uniona, za telovadne večere pa v Jugoslovanski knjigarni.

KONFERENCA DR. BENEŠA.

Praha, 25. februarja. (Izv.) Ministrski predsednik dr. Beneš je takoj po svojem povratku konferiral z raznimi politikmi. Prihodnji teden bo sklican zunanji odsek parlamenta k seji, na kateri bo dr. Beneš poročal o svojem potovanju v London in Pariz.

Mednarodni gest Hrvatskega bloka.

Zagreb, 25. februarja. (Izv.) Današnji »Hrvat« objavlja sklep Hrvatskega bloka na današnji seji, kateri se pošlje kot pismo ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću s podpismi Stjepana Radića, dr. Drinkovića in Košutića.

Hrvatski blok zahteva od Pašića in vlade, naj se na mednarodno konferenco v Genovo pošlje skupna delegacija Srbov, Hrvatov in Slovencev, v kateri bi bili zastopani tudi Hrvati, in to po svojih lastnih delegatih, katere bi s posebnimi instrukcijami izbral in na konferenco poslal sam Hrvatski blok. Pismo opozarja, da Hrvatski blok nikakor ne bo priznal ono delegacijo za zakonito in za Hrvate mero-dajno, katero bi izbrala sedanja vlada brez sodelovanja Hrvatskega bloka.

Pismo ima 14 točk, katerih zadnja se

glasi: »V imenu solidarnosti interesov hrvatskega naroda z interesi srbskega in slovenskega naroda, ki se nikakor ne dajo ločiti od velikih interesov Evrope in človeštva in kot edino od Hrvatov izvoljeno narodno zastopstvo, izvršujoči voljo hrvatskega naroda, izjavljamo, da smo pripravljene sodelovati z zastopniki srbskega in slovenskega naroda v vprašanjih, ki se bodo pretresala na mednarodni konferenci v Genovi. Istočasno izjavljamo, da se, zahtevajoči za hrvatski narod pravico do takega njegovega mednarodnega zastopstva, smatramo pooblaščenim izbrati osebe, ki bi šle na konferenco kot odposlanci Hrvatske in hrvatskega naroda v delegaciji narodno priznanega teritorija Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Seja narodne skupščine.

URADNISKE DOKLADE. — DVANAJSTINE SPREJETE V PODROBNI RAZPRAVI

Belgrad, 25. februarja. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine otvori predsednik dr. Ribar ob enajstih. Po opravljenih formalnostih pride zbornica na razpravo o raznih vprašanjih na ministere. — Vojni minister general Vasić odgovarja na vprašanje poslanca Milana Pribičevića glede novega zakona o ustroju vojske. Pravi, da ta zakonski predlog še ni izdelan, ker ni zbranega še dovolj materiala. — Zbornica preide nato na dnevni red: podrobna debata o zakonu glede proračunskih dvanajstin za meseca marec in april 1922. Členi 1 do 39 se sprejmejo brez posebnih izprememb. Pri členu 40, ki se nanaša na pooblastilo finančnega ministra, da v sporazumu z ministrom za prosveto more uporabiti znesek 25.000 dinarjev za izenačenje štipendij, opozarja zemljradnik Vasil Popović, da so se pri podeljevanju zgodili nekateri pogoški glede medicincev iz Bosne in Hercegovine in zahteva, da se te štipendije izenačijo z ostalimi ter da se postavka za te štipendije zviša na pol milijona dinarjev. Minister za prosveto izjavi, da je ministrski svet sklenil, da bodo ukinjene pokrajinske štipendije in da ostanejo samo državne štipendije.

Člen 41 se nekoliko izpremeni in se glasi tako-le: »Vsem državnim nameščen-cem in vpokojencem se izplača dne 1. aprila draginjska doklada po zakonu o dodat-

kih na draginjo državnim uslužbencem civilnega in vojaškega reda, vpokojencem in vpokojenkam, kakor tudi po zakonu o draginjskih dokladah aktivnim uslužbencem, vpokojencem in vpokojenkam državnih prometnih uradnikov, sprejetega od zakonodajnega odbora dne 28. decembra 1921. Razlika med dodatki po gornjem zakonu in dokladami, izplačanimi za mesec januar, februar in marec, se izplača v dveh obrokih, in sicer dne 1. aprila in 1. maja. V Dalmaciji se more izplačati tudi tekom meseca marca, ako to dopušča proračun. Uradnikom in uslužbencem, nameščenim v krajih na ozemlju, zasedenem po Italijanih (tretja cona), ki pripadejo po rapalski pogodbi kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, se priznava za 50 % povišana osebna in rodbinska doklada. To povišanje velja od 1. marca 1922 dalje. V kolikor vsota, pridobljena iz redukcije uradništva, uslužbencev in slug, ne bi bila dovoljna za pokritje povišanih draginjskih doklad, se vlada pooblašča, da sme zato uporabiti dve dvanajstini posebnih kreditov, označenih v členu 1. črka B tega zakona.« — Predsednik dr. Ribar izjavlja, da je s tem tudi podrobna debata o zakonskem načrtu končana, nakar se preide na glasovanje. Za zakonski predlog o proračunskih dvanajstinah je glasovalo 153, proti pa 35 poslancev.

Koroški Slovenci pri dr. Schobru.

Dunaj, 25. februarja. (Izv.) Odposlanstvo koroških Slovencev pod vodstvom čeških poslancev Machata in Klimeša se je zgledilo danes popoldne pri zveznem kanceljeru dr. Schobru in mu predložilo zahteve koroških Slovencev glede šolskih in kulturnih vprašanj.

Italijanska kriza in vrhovni svet.

London, 25. avgusta. (Izv.) Pariški dopisnik lista »Manchester Guardian« poroča, da je Italija vsled dolgotrajne vladne krize izločena iz vrhovnega sveta. Na njeno mesto je pozvana mala antanta. Dopisnik pristavlja, da bo po končani vladni krizi Italija zopet poklicana v vrhovni svet.

Pred rešitvijo italijanske vladne krize.

Rim, 25. febr. (Izv.) Factu se je posrečilo doseči sporazum med demokrati in popolari ter bosta ti dve skupini sestavili novo vlado s Factom na čelu. Popolari so dobili zagotovila zlasti na šolskem polju in dobe po vsej priliki poleg dveh drugih tudi naučno ministrstvo. Novo ministrstvo bo sestavljeno približno tako-le: Facta, Schanzer, senator Rolando Ricci, poslanci Luigi Rossi, Amendola, Di Scalea, Peano, De Vico, Bertini, Agnesi, Delo Sbarba, Bertone in Riccio. Zanimivo je, da so listi potegnili v politični vrvež sedanje krize tudi sv. stolico, češ da so popolari odklonili sodelovanje z Giolittijem po nalogu kardinala državnega tajnika. »Osservatore Romano« je to vest energično zavrnil kot popolnoma neresnično.

Socialisti se Factove vlade ne vdeležo. Pač pa so bili pripravljeni iti skupaj s popolari in podpirati vlado levčarskih strank.

LLOYD GEORGE ZA DESETLETNO PREMIRJE.

London, 25. februarja. (Izv.) Kakor poroča »Daily Chronicle«, ima angleški ministrski predsednik namero, predlagati pri mednarodni gospodarski konferenci v Genovi desetletno premirje za vso Evropo. V tem času se začne delati za obnovo Evrope. Vse zavezniške in bivše sovražne države se obvežejo, da bodo spoštovale medsebojne meje in se vzdrževale vsakršnih napadov. Posvete se popolnoma miroljubnemu delu ter stabilizaciji financ, trgovine in industrije. Na suhem izvedejo splošno znižanje oboroževanja.

SESTANEK LLOYD GEORGEA S POIN-CAREJEM.

Pariz, 25. februarja. (Izv.) Francoski ministrski predsednik Poincare je odpotoval davi v Boulogne.

NAPADI V INDIJI.

London, 25. februarja. (Izv.) Po poročilu iz Patiale v Britanski Indiji, ki ga je prejel »Daily Mail«, so bile osebe, ki so skušale spraviti avtomobil waleškega princa iz Delhija v Patialo, napadene s streljanjem. Ranjen ni bil nihče. Imena atentatorjev se še niso mogla ugotoviti.

BOLJSEVIKI PREGNANI IZ PERZIJE.

Pariz, 25. februarja. (Izv.) Kakor doznava »Temps«, je začetkom meseca februarja uporniško prebivalstvo v Severni Perziji pregnalo boljsevice iz dežele. Boljševiki so bili primorani pobegniti na Kavkaz.

ZAKONODAJNI ODBOR.

Belgrad, 25. februarja. (Izv.) Zakonodajni odbor se je sestel danes popoldne ob petih k seji. Predsednik Miša Trifunović naznanja, da je prejel od pododbora za upravno razdelitev države poročilo o zakonskem načrtu glede splošne samouprave ter o zakonskem načrtu glede oblastnih in srezkih samouprav. — Odbor preide nato na dnevni red: poročilo pododbora o zakonskem predlogu glede ukinjenja koncesije za ribolov na Ohridskem in Prespanskem jezeru. Ker je ta zakonski predlog že rešen, se poročilo samo prečita in nato stavi na glasovanje. Zanj je glasovalo 19 poslancev, proti pa 7. — V debato pride poročilo predsednika odbora o sklepu glede ukinjenja zakona glede podpiranja vojnih invalidov. Akt se prečita in nato sprejme, s čemer stopi zakon o podpiranju vojnih invalidov v veljavo.

OBMEJNI PROMET Z AVSTRIJO.

Gradec, 25. februarja. (Izv.) Pogajanja, ki so se vršila v Belgradu z jugoslovansko vlado glede obmejnega prometa, so sedaj zaključena. Novi dogovor o obmejnem prometu je bil kot dopolnilni dogovor h trgovinski pogodbi podpisan od obeh strank in stopi v veljavo hkrati s trgovinsko pogodbo, ko jo vladi ratificirata. Dogovor vsebuje celo vrsto bistvenih olajšav za promet v obmejnem ozemlju, tako zlasti za prekoračevanje meje prebivalcev obmejnega pasu, ki bo v bodoče omogočeno s samo izkaznico o istovetnosti, pri čemer so za dušne pastirje in sanitetne osebe predvidene posebne olajšave. Dalje prinaša podrobna določba o blagu in orodju, ki bo v obmejnem prometu prosto carine, in o obdelovanju dvojnih posestev. Te olajšave se bodo uvedle že pred ratifikacijo pogodbe, in sicer z začasnimi odredbami.

ŠTUDIJSKO POTOVANJE MINISTRA ŠRAMEKA.

Praga, 25. febr. (Izv.) Minister Šramek se bo spomladi podal na daljše študijsko potovanje po Nemčiji in Italiji.

NEKAJ ŠTEVILK IZ AVSTRIJE.

Dunaj, 25. februarja. (Izv.) Leta 1921. se je v Avstriji poročilo 82.479 parov. Ločenih je bilo 3989 zakonov. Iz katoliške cerkve je izstopilo 7910 oseb.

UKINJENA CARINA NA ŽIVILA V POLJSKI.

Varšava, 25. februarja. (Izv.) Radi visoke draginje je poljski ministrski svet sklenil, da se začasno ukine carina na živila popolnoma, na oblačila pa deloma.

LANDRU — USMRČEN.

Pariz, 25. februarja. (Izv.) Znani morilec žensk, Landru, katerega proces je vzbudil toliko pozornost, je bil davi usmrčen.

V razumevanje sedanjih razmer v črni gori.

Znano je, da je bila pred svetovno vojno javna varnost v Črni gori tako velika, da ljudje skoro niso rabili ključavnic in da je kmet, ki je omlatil žito na prostem, lahko pustil zrno na »gumnu« tedne in tedne, ne da bi mu kdo kaj ukradel. Sedaj je pa Črna gora polna roparjev in večkrat presejati našo javnost poročilo o drznem napadu na železniški voz v bližini črnogorske meje, o napadu na transport državnega denarja itd. Kako je prišlo do tega?

Črnogorec, ki se je sam udeleževal komitskih bojev med avstrijsko okupacijo v Črni gori, je pripovedoval tole: Ko so zasedli Avstrijci Črno goro, se neznaten del črnogorske vojske — pravzaprav samo par oseb — ni hotel podati, ampak se je po

stari črnogorski tradiciji umaknil v gore in pričel komitski boj z manjšimi oddelki (patrujiami itd.) avstrijske vojske. To je bilo vzrok neštetim nesrečnim dogodkom, katerih posledice se bodo poznale še leta in leta. Avstrijci so seveda strogo prepovedali vsak stik prebivalstva s komiti. Če so zvedeli za koga, da je nudil komitom prenočišče ali hrano, so ono hišo zažgali, premakljivo premoženje konfiscirali in njega z odraslimi člani rodbine internirali. Našel se je pa dostikrat človek, ki je Avstrijcem naznanil slučaje prepovedane zveze s komiti. Komiti so seveda iskali dotičnika in plačal je z glavo, če so ga izsledili. Dostikrat pa pri tem niso pogodili pravega krivca in tako je še pričela poleg borbe komitov z Avstrijci še sovražnost prebivalstva proti komitom. Razmere so se posebno poslabšale, ker so vstopali v komitske čete najrazličnejši elementi, ki jih je zanesel tja ali strah pred kaznijo ali ropateljnost. Ti ljudje so se imenovali »patriote« (že v francoski revoluciji so jakobinci izvrševali privatna nasilja pod firmo »patriotstva«), bili so pa dostikrat navadni tolovaji. Mučili so na razne načine ljudi, da so jim dali denarja in živil: ščipali so jih z razbeljenimi kleščami, ovijali po goli koži z razgretimi verigami itd. Pretepli so več svedenikov, ki so dobivali od avstrijske aprovizacije žito, češ, da so avstrijski konfidenti. Na ta način se je zgodilo nešteto krivic; kdor je zašel med komite, temu je bil povratek v domače selo dostikrat nemogoč; ljudje so se navadili roparskega življenja. Treba bo še morebiti nekaj let, preden bo državna oblast spravila na varno vse tiste, ki nadaljujejo svoj način komitske borbe iz dobe okupacije. Konsolidacijo razmer ovirajo poleg tega tisti, ki so sedeli pod Nikitovo vlado pri polnih skledah in si žele nazaj starih časov.

Univ. prof. dr. Rado Kušelj.

Cerkveno imetje in socialna ideja.

(Problem gmotne osvoboditve cerkve od države.)

(Dalje.)

Po pojmovanju jožefinskega sistema ni smatrati cerkveno premoženje za državno imetje, ampak za ustanovo, kje dohodki so izključljivo namenjeni verskim svrham, a ki so odvisni glede pravilne razdelitve in uporabe vseskozi od državne oblasti. Celotno premoženje cerkve, ki se nahaja v mejah države, tvori juridično le eno veliko ustanovo, katere dohodki bi se morali praviloma stakati v eno edino blagajno, katera pa mora potem tudi skrbeti za kritje vseh bogočastnih potreb vseh vzdrževalnino za duhovništvo. Vrsto in mero teh potrebščin in tudi višino prejemkov cerkvenih uslužbencev pa določa državna oblast. Njej je na prosto dano, hoče li upravo cerkvenega imetja vzeti popolnoma v svoje roke ali pa jo i nadalje prepustiti dosedanjim organom pod obvezo, da dohodke, ki presegajo njih potrebe, odstopijo skupnemu zakladu.

Ta juridična konstrukcija jožefinizma gre celo preko imovinske skupnosti prvih stoletij krščanstva, ker stavi namesto škofijskih mej državne meje in na mesto škofa kot upravnika državno oblast. To zadnje dejstvo pa ob enem kaže, kaj je bil smoter tej široko zasnovani teoriji. Država je hotela gmotna sredstva spraviti popolnoma pod svojo oblast, ona je avtoritativno odločala o potrebah bogočastja in o višini prejemkov duhovništva, segala je tedaj v področje deloma čisto cerkvenih zadev. Država je pa vzela na se tudi konsekvence tega stališča in je ustvarila iz imetja razpuščenih samostanov verski zaklad, iz katerega so se vzdrževali sekularizirani menihi, ki

so zasedli večinoma na novo ustanovljene župnije, ekspoziture, kaplanije, deloma tudi učna mesta na šol. zavodih. Skrbela je za dotacijo novih dušebrižniških mest ter za penzije starih in za službo nesposobnih cerkvenih nameščencev. Vzela je cerkvi mnogo gmotnih skrbij in se pri tem ni brigala za to, da je vse njeno početje v odkritem protislovju z najpriprostejšimi načeli zasebnega prava.

Lastnina ostane vedno privatna pravica, pa naj bo lastnik fizična ali juridična oseba. Lastnina je načeloma vedno nedotakljiva, dasi ni vedno neomejena. Jožefinska država je tedaj, ko je segla po cerkveni lastnini, izvršila navadno konfiskacijo, ker se je spremenil pravni subjekt. Ta konfiskacija je le omiljena po dejstvu, da je zaseženo imetje tudi pod novim lastnikom ostalo namenjeno prvotnim, t. j. cerkvenim svrham. Zato je verski zaklad brez vsega dvoma še danes smatrati za cerkveno imetje, kajti država nikdar ni postala njegova lastnica, ker ga je samo upravljala v ime cerkve kot njena pokroviteljica in čuvarica kanonov.

Kolikor je cerkveno imetje ostalo pod upravo cerkvenih organov, je nevarnost jožefinske teorije kmalu prebolelo. Samo verski zaklad, t. j. imovina razpuščenih samostanov, je preživel jožefinsko dobo. Ostal je pod upravo države do danes in je že dolgo vrsto let na izdatne dotacije iz državnih sredstev navezan. Iz tega dobiva jo pod Jožefom II. na novo ustanovljena dušnopastirska mesta svoje prejemke, iz njega se dopolnjuje kongrua, iz njega se plačujejo penzije doslužnim duhovnikom in deficitom ter podpore mendikantom. Kot posebno socialno ustanovo ga ne moremo označiti, ker so njegova sredstva pičila, strogo vezana in se uporabljala, vsaj deloma, le v iste namene, katerim so, preje služili razpuščeni samostani.

Moratorij — porazna gospodarska kriza.

Kakšen vtis je napravila v inozemstvu vest o nameravani odgoditvi plačevanja inozemskih dolgov, je razvidno iz inozemskih časnikov.

Tako piše »Era Nuova« z dne 23. t. m., da je jugosl. vlada vsled zadnjega poraznega padca dinarja predložila skupščini moratorij, in to »na pritisk trgovinskih zbornic in drugih gospodarskih krogov.« Priprava določila predloženega zak. načrta.

Dne 24. t. m. se E. N. zopet peča z moratorijem v Jugoslaviji in pravi najprej, da take izredne naredbe v deželah s slabo valuto niso nič novega. Celo Italija je pred kratkim uveljavila moratorij v gotovem obsegu. Vendar pa — piše E. N. — nobena država ni posegla po tako težkih in radikalnih odredbah kakor sedaj Jugoslavija. Odlog plačil za 9 mesecev do 2 let mora ustaviti vse trgovinsko in industrijsko gibanje v deželi. Pod takimi pogoji bodo »dalekosežni načrti jugoslovanskih šovinistov o ustanovitvi lastne močne trgovske mornarice in lastnega velikega jadranskega pristanišča zaenkrat splavali po vodi«. Kljub temu mora Italija želeči, da se sedanje alarmantne vesti izkažejo kot pretirane in da si to za Italijo važno zaledje z izboljšanjem valute kmalu opomore.

Politične novice.

— Z dr. Kukovecem, ki bo vzel slovo od nehalnežnih Celjanov, se preseli v Maribor hkrati urednik celjske »Nove dobe« V. Spindler, ki prevzame tam enotno strankino okrožno tajništvo za celo mariborsko okrožje.

+ O jugoslovanski muslimanski organizaciji piše v zadnji številki muslimanski list »Domovina« in pravi, da ji neprestano dohajajo pisma, v katerih se pristasi te organizacije bridko pritožujejo nad politiko muslimanskih poslancev. Ti poslanci služijo vsakomur, ki jih plača in dočim sami bogatijo, muslimansko ljudstvo — njihovi volivci — strada in se za njegovo usodo nihče ne briga. Na sto in sto je slučaje, da so se volivci obrnili na te poslance v najbolj kričečih slučajih, oni pa se zato niti ne zmenijo. Med muslimani vlada vsled tega veliko ogorčenje in nezadovoljstvo in se vsled tega nobeden muslimanski poslanec ne upa sklicati javnega shoda. Sklicujejo samo še zaupne sestanke, na katere imajo pristop samo oni maloštevilni njihovi pristasi, ki jih vabijo osebno ali pa pismeno.

+ Agrarna reforma v Vojvodini. Takoj po prevratu je zaoril po celi Jugoslaviji klic: Zemlja naj bo last onega, ki jo obdeluje. Ta klic je našel svoj odmev tudi v kraljevem proglasu z dne 1. decembra leta 1918. in posledica splošne želje po ureditvi agrarnih odnosov zlasti v deželah izrazilo fevdalnega veleposestniškega tipa je bila ustanovitev ministrstva za agrarno reformo z nebrojnimi agrarnimi direktivami po celi državi. Z delom agrarnih direktij in z načinom razkosavanja zemlje in njene razdelitve na posamezne osebe pa so danes vsi prizadeti krogi splošno nezadovoljni ne samo zaradi korupcije, ki je zavladovala tudi v teh oddelkih uprave, ampak tudi zaradi ogromne gospodarske škode, ki jo mora trpeti cela država zaradi nesmotrenega dela omenjenih direktij. To velja zlasti za Vojvodino. Tam so »delili« velikoposestniško zemljo v prvi vrsti dobrovoljcem. Toda način, kako se je vršila kolonizacija z dobrovoljci, je dal celo vladni belgrajski »Politiki« povod za bridke pritožbe. Ta list ugotavlja, da vovodinske zemlje ne obdelujejo dobrovoljci, katerim je bila zemlja dodeljena, ampak neke kompanije, ki so si na ta način ustvarile neizčrpen vir za bogatenje. Zemljo v Vojvodini so dobili večinoma Ličani, ki se ne pečajo s poljedelstvom posebno marljivo. Ti ljudje so svoje pravice prodali spekulantom. Na posestvo Oroslošah pri Vel. Bečkereku se nahaja od 700 tam koloniziranih dobrovoljcev le še 40, vsi drugi pa so prodali svoje deleže nekemu konzorciju Betini-Borković. Premično premoženje kakor živina, stroji i. t. d. je s teh posestev večinoma izginilo in če pojde tako naprej, bo nekdanja bogata Voždina v par letih puščava, kakršna je bila pred 100 leti. — Za Vojvodino ima pa agrarni problem tudi veliko politično važnost. Danes se tam organizirajo Madžari, in kdo ve, če njihovih političnih teženj ne bodo podpirali tudi s sedanjo upravo nezadovoljni Srbi?

+ Belgrajska glavna pošta brez denarja. Belgrajska »Pravda« od 23. t. m. poroča: »Na belgrajski glavni pošti se je zgodil včeraj nečuden škandal: oddelek za izplačevanje nakaznic ni imel denarja za izplačila. Vsi, ki so včeraj prišli na pošto po denar so se morali vrniti brez denarja. Ta pojav je — tako pristavlja omenjeni demokratiški organ — velika sramota za pošto in državo in ni potrebno naglašati, da bi bili ljudje lahko imeli veliko materialno škodo od tega. Ali se bo poštni minister za take škatle komu zagovarjal?«

+ Državne železnice in premog. V »Republiki« z dne 23. t. m. piše dr. Dragomir Ikončić: »Po mirovni pogodbi (z Madžari) bi imela dobiti naša država iz pečurških rudnikov 100 vagonov premoga dnevno. Naša država ni odpeljala od tam v času od 13. decembra pr. l. do 26. jan. t. l. niti enega vagona premoga. Od 26. jan. pa do danes odpelje komaj 30 vagonov dnevno. Sedaj pa se je javila tvrdka Kaufmann iz Slav. Broda in ponu, a državi,

Vatikan in Italija.

Povodom smrti Benedikta XV. in izvolitve Pija XI. so razni tuji in domači listi tekmovali v domnevah in napovedovanjih, tičočih se izpremembe v vaticanski politiki nasproti Italiji. Ločimo pleva in snetje od drobnega zrna resnice in pogledimo, kaj pravita o stvari obe prizadeji strani: italijanski vladni krogi in vatican.

Poljedelski minister Mauri, ki se je v boleznih Benedikta XV. zgledil v vaticanu s svojim političnim tajnikom grofom Bartucciem, je svoj korak v »Giornale d' Italia« pojasnil tako-le: Ravnal ni le kot veren katoličan, ki v težkih urah poslušal glas svojega srca, ampak se je v trenutku, ko se je odločil za ta obisk, dobro zavedel kočljivosti položaja. Vodi pa se je dal po trdnem in jasnem prepričanju, da ravna kot državljani in vladni član, ko pokaže »novega duha«, ki je dozorel med Italijo in sv. stolico in se spoštljivo pokloni papežu, ki je v zadnjih dneh svojega življenja istotako podal jasn dokaz tega »novega duha«, ko je od srca pritrdil novemu dejstvu, da katoliški vladar obišče italijanskega kralja v prestolnem mestu Rimu.

Po smrti Benedikta se je zgledil v

vaticanu justični minister Rodino in izrazil svoje sožalje.

O teh obiskih in odmevih, ki so jih vzbudili v časopisju, je pisal »Osservatore Romano«: »Nikakor ne moremo odobravati, če nekateri listi — hotoč morda svoje čitatelje uveriti, da je rimsko vprašanje že premagano ali pa svoji rešitvi blizu — pripisujejo sv. kolegiju ali posameznim kardinalom v tej bežni prehodni dobi izpremembo političnih smernic in naravnost fantastične osebne iniciative. Če kak minister italijanske vlade prestopi prag vaticana, se brez prejšnje obvestitve njegove eminence državnega tajnika vzpne po stopnicah proti papeževim sobanam in se, ne da bi bil sprejet, pridruži množici, ki v težkih urah pred katastrofo čaka na poročila — in če drug minister istotako pride v vatican in odide proti sobanam državnega tajnika, da izrazi svoje ali drugih ljudi sočustvovanje in se, ne da bi bil sprejet pri državnem tajniku, ki je drugod zadržan, kratak čas pogovarja z njegovo eminenco dekanom, na katerega je na svojem potu slučajno naletel, nato pa zopet odide... potem so to čini vljudnosti, ki izpričujejo visokega duha; a bilo bi očitno absurdno, ako bi jim hoteli pripisovati kako politično dalekosežnost od strani sv. stolice.«

Ker so nekateri listi trdili, da je vatican italijansko vlado uradno obvestil o papeževi smrti, je »Osservatore Romano« to vest v poluradni notici tako-le zavrnil: »... Ravnotako fantastična in brez sence resnice je poročilo o uradnem naznanilu papeževe smrti, ki naj bi jo bil poslal kardinal kamerlengo italijanski vladi; zato je tudi fantastično poročilo o opazkah ali ugovorih, ki naj bi jih bili v tem pogledu izrazili nekateri kardinali...«

Od vladne strani je izjavil državni podtajnik za notranje stvari, Bevilacqua, v »Giornale d' Italia«, da vlada od vaticana ni prejela nobenega uradnega naznanila. »To že zato ni bilo mogoče« — slove Bevilacqua izjavi — »ker naša država pri vaticanu nima uradnega zastopnika, vsled česar manjka potrebnega veznega člena... Ako se je kaj novega zgodilo, je to: na obnašanje vlade ni nič normalnega, vse se odigrava s skrajno, popolno naravnostjo in v polni zavesti odgovornosti... To je posledica tega, da se je v katoliškem taboru nekaj izpremenilo, v kolikor je organizacija katoličanov v močni politični stranki, ki je lojalna in narodna in posoja vladi svoje ljudi, osvobodila tla mnogih razdražljivih in težavnih vprašanj...«

Bevilagova izjave je v poluslužbeni notici potrdila tudi »Tribuna« in dodala,

da se je vlada ob smrti Benedikta XV. v vsem popolnoma držala postopanja, ki ga je osvojila o priliki smrti prejšnjih treh papežev.

Da moremo oceniti vrednost raznih domnev in ugibanj o stvareh katoliške cerkve, ki se ob važnejših prilikah pojavljajo v židovskem in drugim svobodni-selnem časopisju, naj navedemo nekaj pomot težjega kalibra, ki so se pripetile listom o priliki smrti Benedikta XV. »Deutsche Fleischerzeitung« je poročala svojim čitateljem o smrti »Siksta XV.« »Hamburger Nachrichten« so vedele povedati o velikem vplivu kardinala Rampolle v konklavu (Rampolla je umrl 16. decembra 1913). »Corriere della Sera« si je dopadal v pripovedovanju, kako se Rimljani v eni stvari odlikujejo od drugih italijanskih katoličanov: dočim kažejo druga italijanska mesta največje zanimanje za to, če bo morda njihov nadškof izvoljen za papeža, »je pa današnjim Rimljanom — bodimo odkritosrčni — zelo malo na tem...« Neki drug list je vedel poročati, da bodo pokopali Benedikta XV. točno med švedsko kraljico Kristino (ki je pokopana v vaticanskih jamah) in Pijem IX., ki je pokopan pri Sv. Lovrencu, dve uri daleč od vaticana.

da prevzame ona prevoz premoga, kar ga država ne more odpeljati, kot odškodnino pa je tveška pripravljena plačati stroške za našo reparacijsko komisijo v Parizu. Ta tveška je izdelala svoj načrt za odvoz premoga iz Pečuja in sicer po kopnem do Mohača, od tam do Belgrade pa po Donavi. Tako bi prišla tveška za neznatno svoto do ogromnih količin premoga, ki bi ga prodajala državi po zelo visoki ceni. Da se »stvar« ugodno reši, za to se poteguje tudi skupina poslancev s Čedomirjem Kostičem na čelu. So pa tudi uradniki, ki ta načrt podpirajo. — Ali ni to najboljši dokaz naše gnile uprave?

+ Opozicija v poljskem parlamentu, ki gre za tem, da Poljska ne pristopi k mali ententi, izvira iz tega, ker nekatere poljske stranke ne odobravajo češko-poljske pogodbe, katere znači, da se je Poljska odpovedala tešinskemu ozemlju. Pogodba se ima te dni v poljskem parlamentu ratificirati, vsled česar se je opozicija pojavila baš v času, ko gre za enoten nastop male entente skupaj s Poljsko na svetovnopoličnem pozorišču. Zelo verjetno pa je, da opozicija v tem boju podleže.

+ Zastopniki francoskega velekapitla so te dni dospeli v Moskvo, kjer se posvetujejo z ljudskim komisarjem za finance, Sokolnikom, glede vprašanj bančne in trgovinske politike.

+ Predlogi dr. Beneša glede genovske konference so glasom poročili iz Pariza bili sledeči: 1. Genovska konferenca se za nekaj časa odloži. 2. Debata o verzajskem miru je načeloma izključena. 3. Priznanje sovjetske vlade de jure se ne notifikira na začetku konference, ampak sledi šele potem, ko se razjasnijo končni rezultati konference. 4. Konferenca se udeležijo zveza narodov, kateri se tudi poveri ureditvenje sklepov genovske konference, v kolikor spadajo v kompetenco zveze narodov. 5. V Genovi se sklene mednarodni pakt, da se bodo vse na konferenci udeležene države vzdrževale vsakega medsebojnega napada. — Francoska in angleška vlada sta te predloge sprejeli.

Dnevne novice.

— Pevska zveza, vrhniško okrožje priredi v nedeljo, dne 5. marca v Rokodelskem domu na Vrhniku dva koncerta, in sicer ob pol 4. za okolice, ob pol 6. uri za domačine. Pel bo mešani ženski in moški zbor »Ljubljane« iz Ljubljane. Vstopnice po 4, 3 in 2 Din pri g. Jezeršek na Vrhniku. Pevci — prijatelji lepega petja! Na svidenje! Odbor pevskega okrožja.

— Jetic. Danes po popoldanski službi božji priredi Orlel igre »Bolinikov štrežnikov«. Čisti dohodek se porabi za izpopolnitev knjižnice. Na videnje!

— Iz Koroja pri Trbiču. Meseca septembra lanskega leta smo poročali, da je bil Janez Ovsenek ponoči dne 22. septembra obstreljen. Tega dejanja je bil osumljen 22letni France Miklavčič, po domače Smrekarjev od Sv. Neže št. 9. V soboto, dne 25. t. m. se je vršila zoper njega obravna pri deželni sodišču v Ljubljani, on je pa bil popolnoma oproščen, ker se je izkazalo, da se g. ne more dolžiti tega dejanja. Tudi Janez Ovsenek je med tem, hvala Bogu, že dobro okrevljal.

— Izšla je zadnja naznanjena knjižica dr. Opeka: O dveh grehih. Dobiva se v prodajni K. T. D. (H. Ničman) za ceno 9½ Din s poštno vred. Več o tem snopcu v eni prihodnjih številkih.

— Osebnosti. Upravnik invalidskega doma v Celju, Ivan Prekoršek je podal ostavko na državno službo. — Rudarski računski revident Dušan Momčilović je prestavljen iz Vrhnikarje v Ljubljano. — Upravnik IV. razreda carinarice na Jesenicah, Josip Sikoček je upokojen.

— Proti navijalcem cen v Zagrebu. Zadnje dni so oblasti v Zagrebu nastopile zelo energično proti nekaterim navijalcem cen. Kaznovanih je bilo s občutno globo že več trgovcev in obrtnikov, posebno mesarjev. V petek je hodilo sedem uradnikov-zaupnikov po raznih zagrebških trgovinah in so nadzorovali na razstavljenih predmetih označene cene v smislu zakona o pobljanju draginje. Nadzorovali so tudi, ali pri predmetih, ki niso luksuzni, ne presegajo dobiček 25 %. Vsi trgovci in obrtniki, pri katerih se je ugotovilo, da so kršili zakon, so bili popisani in naznanjeni sodišču v nadaljnje postopanje. Včeraj je bil pred zagrebškim sodiščem obsojen en mesar zaradi navijanja cen na dva meseca zapora in 10.000 dinarjev globe.

— Ustreljen tihotapec. Dne 22. februarja 1922 ob 8. uri jutraj je kaplar Vasilij Kovalov 19. obmejne čete ustrelil na Mrzlem vrhu nekakega tihotapca. Strel je tihotapca zadell v glavo in je bil precej mrtev. Tihotapec je bil ustreljen pred hišo Jakoba Filipiča na Mrzlem vrhu.

— Boj s tihotapci. V Dolenji vasi je ob 11. uri ponoči napadlo 5 tihotapcev obhodno obmejno četo, katere se je vračala s meje. Na 30 merov daleč so tihotapci streljali na obmejne stražnike s karabinkami. Obmejni stražniki so v svojo obrambo streljali s puškami, nakar so tihotapci pobegnili.

— Prepevčanje častnikov. Vojni minister je poslal vsem poveljnikom čet navodila, da naj vse prošnje častnikov za premeštev odklanjajo, ker se bodo odslej premeščali častniki samo v izrednih in upoštevanju vrednih slučajih.

— Obdanske volitve v Vukovaru. V Vukovaru so se te dni vršile naknadne volitve za osam razveljavljenih komunističnih odbor-

niških mest. Dobili so: Hrvatski blok 6, radikalci in demokrati 2 mandata.

— Smrt nesreča v zagrebški tovarni. V zagrebški tovarni za cementne izdelke »Beton« je hotel v petek delavec Bruzak namestiti pri nekem stroju transmisijski jermen. Pri tem pa je prišel s svojo nogo preveč blizu jermen, ki ga je povlekel in z vso silo vrzel ob steno, kjer si je razbil glavo in obležal na mestu mrtve.

— Smrt vojaka. V Osijeku je bil te dni ubit neki vojak. O dogodku je neki belgradiški list prinesel sledeče poročilo: Pred par dnevi je bil v Osijeku ubit neki vojak, ki je hotel pobegniti iz zaporov Straža je takoj pričela klicati in podstražnik je begunca ustavil s revolverjem v roki. Izročen je bil nato vojaku od straže, ki je dobil nalogo, da ga eskortira v garnizijski zapor. Na poti v zapor pa poči puška sama od sebe, strel zadene begunca v hrbet in vojak se zgrudi mrtve.

— Znamka »Izvežban 137« ima pismo v našem upravnistvu. Inserent naj se oglasi z našim potrdilom.

— Invalid (100 %) Kordež Ciril, Dobrova, št. 4 pri Ljubljani prosi, če mu more kdo odstopiti ali bolj po ceni prodati staro posteljo z mrežo ali z žimnico. Leži že več mesecev in ima tako slabo posteljo, da je skoraj ne more rabiti.

Štajerska novica.

3 Shod špedicijskih nameščencev v Mariboru. Iz Maribora se nam poroča, da se je petek popoldne vršilo v gostilni »Maribor« zborovanje nameščencev špedicijskih tvrdk, ki so protestirali proti temu, da prevzame Južna železnica carske posredniške pošte.

3 Iz Slovenjgrada. V četrtek, dne 9. februarja se je vršil občni zbor tukajšnje podružnice Jugoslovanske matice. Po kratkem nagovoru predsednika nam je podal tajni: svoje poročilo iz katerega posnemamo, da šteje podružnica že 80 članov, čeprav obstoja šele pol leta. Iz blagajniškega poročila izhaja, da je podružnica imela 10.776 kron dohodkov; pokrajinskemu odboru v Ljubljani se je poslalo 8000 kron. Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor s predsednikom župnikom Čížekom na čelu. Kot delegata v pokrajinski zbor matice sta bila izvoljena sodnik Milan Tominec in odvotnik dr. Ferdo Pirnat.

3 Razpuščen občinski odbor. Pokrajinska uprava je na podlagi § 99. obč. reda razpuštila občinski odbor v Kandršah. Za gerenta je imenovan posestnik Boštaji, za namestnika posestnik Strmjan, oba iz Kandrš.

3 Brežice. Za gerenta okrajnega zastopa v Brežicah je imenovan Franc Kene, posestnik v Globokem, za njegovega namestnika pa Franc Ljubi, veletrgovec v Brežicah.

3 Mariborski občini dovoljeno pobiranje davkov. Pokrajinska vlada je mariborski občini dovolila pobirati v l. 1922. sledeče davke: 200 % doklado na državno trošarino; 4 % ano kanalsko pristojbino od najemniškega donosa; 12 % no vodovodno naklado od najemniškega donosa; 400 K pasieđa davka za vsakega psa, razen psov čuvarjev in 20 % cene vsake vstopnice veselicega davka.

Ljubljanske novice.

3 Poroka. Včeraj popoldne se je poročil v franciskanski cerkvi gospod Metod Golmajer, strojni stavec Jugoslovanske tiskarne, z gospodično Pavlo Mahkovec. Mlademu paru obilo sreče in blagoslova!

3 Poročil se je v sredo, dne 22. t. mes., g. Joško Kikelj, uradnik Gospodarske zveze, z gđ. Lojziko Čukovo, uradnico pri Drž. posredovalnici za delo v Ljubljani. Bilo srečno!

3 Občni zbor Leonove družbe se vrši prihodnji četrtek, 2. marca, ob petih popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne, I. nadstropje. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo odbora. 2. Dopolnilne volitve v odbor. 3. Slučajnosti. — Člani so naprošeni, da se občnega zbora v kar najobilnejšem številu udeležijo. — Odbor L. D.

3 Rokodelski dom. V igri »Volkašin«, katero uprizori danes zvečer ob pol osmih Kat. društvo rokodelskih pomočnikov, nastopajo igralci v hrvatskih narodnih nošah. Zelo zanimiv je obred, ko se prinese na mizo pogača in jo oče starešina razreže. Starešina poje baritonist g. Erman. Obiskovalce naših iger opozarjamo, da si pravočasno oskrbe vstopnice.

3 Jutrinje predavanje v Rokodelskem domu, ki ga priredi zopet Prosveta za stolno župnijo in šolski okraj, bo vrlo zanimivo. Predava gosp. profesor V. Sarabon o zelo aktualnem predmetu. Pričetek točno ob 8. uri zvečer.

3 Krekova prosveta. Zveza uradnic in trg. nast. vabi k predavanju, ki ga bo imela gospa dr. Angela Piskernik, prihodnje sredo, dne 1. marca. Članice in vse, ki se zanimajo, uljudno vabljene. — Odbor.

3 Ruski koncert v restavraciji g. Mikliča, hotel »Južni kolodvor«, se vrši dne 25. in 26. februarja ob 20 do 23. ure.

3 Gasilskozdravstveni tečaj priredi Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo v času od 6 do 24. marca 1922. Tečaj se bo vršil v društveni oblačilnici v Mestnem domu, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih od 6 do 7. ure zvečer in v nedeljo od 10 do 12. ure popoldne. Namen tečaja je, da se možito gasilnega in reševalnega društva izvežba ne samo v gasilski stroki, ampak da pridobi tudi splošno znanje, kako naj nudi ob priliki neozgod prvo pomoč svojemu bližnjemu ter varuje ob požarih tudi lastno zdravje. Predavanja o gasilstvu vodita priznani strokovnjak ter starosta Jugoslovanskega gasilskega saveza g. ravatelj Barle ter tajnik Saveza g. Hojan. Pouka v prvi pomoči pa bo podal društveni zdravnik zdravstveni svetnik g. dr. Mavrič Rusa. Tečaj je v smislu sklepa odbora obvezen za vse člane ljubljanskega gasilnega društva. Poleg teh se pa najuljudneje vabijo tudi člani okoljskih društev, da se v večjem številu tečaja udeležijo. Končno vabilo na tečaj tudi vse one, ki žele pristopiti k gasilnemu društvu. — To je začetek izobraževalnega dela, spomladi pa hočemo prirediti praktični reševalni in gasilni tečaj. — Odbor.

3 Nevarna žezarica prijeta. V trgovini pri Ažmanu je aretirat nadstražnik Pečar Kavšek nevarno žezarico Ivanka Agato Mrzovič iz čakavske občine, ker je ukradla Ivani Zdešar denarnico, v kateri je bilo 2800 kron.

3 Tatvina. Veliko manufakture je bilo ukradeno pri tvrdki Urbanc. — Kloparskemu mojstru Flieglu je bilo ukradeno pločevine v vrednosti 1000 kron. — Heleno Bergantovo je neki žepar na Vodnikovem trgu oškodoval za 1000 kron. — V šoli na Prulah je neznan tat ukradel 2000 kron vredno zelenosivo suknjo Mihaelu Stanteju. — Gabriel Meglič in Anton Takaš sta ukradla svojemu gospodarju Dimitriju Markoviču svinjo, katero sta prodala. Deželno sodišče je obsodilo Megliča na 2. Takaša pa na 5 mesecev ječe. — Pri dravski divizijski oblasti sta bila ukradena dva pisalna stroja Policijske je tatova izsledila.

3 Najdeno otroško truplo. Vojaka Anton Brajković in Jurij Medić sta zapazila na obrežju Gruberjevega prekopa 2 metra od struge ležati mrtvega novorojenčka. Medić je hotel prinesiti truplo z lopato na cesto, toda truplo je zdrsnilo z lopate in padlo v vodo, ki ga je odnesla naprej. Medić je videl, da je imelo mrtvo dete robec okoli vratu in da je bilo zadavljeno.

3 Nevarna pustolovka. Danica Tomažin je še mlada, rojena je bila 2. aprila 1901 v Doljanah pri Krškem. Dne 23. julija 1922 je bila v Novem mestu obsojena na 4 in pol meseca ječe, ker je kradla. Kazen jo ni privedla na pravo pot. Dne 10. septembra 1921 je vstopila v službo pri Avguštinu Zadniku v Ljubljani in sicer pod napačnim imenom Anka Belobrk. Dne 21. septembra 1921 je pa že Zadnikova zepustila in vzela seboj raznega blaga in sicer je oškodovala Zadnika za 1180, Frančiško Štirn pa za 1750 kron. Iz Ljubljane je odšla v Karlovce, kjer je služila pri Josipu Kusiju, kateremu je ukradla različno 4250 kron vredno blago; dalje je v Karlovcu ukradla Mariji Brečko blaga v vrednosti 2340, Mariji Gregorovič v vrednosti 1060 in Mariji Glogovič v vrednosti 780 kron. V noči od 13. na 14. decembra lani je vlomila v Doljancu pri Juriju in mu odnesla blaga v vrednosti 2560, Pavli Smiljanč pa v vrednosti 2500 kron. Začetkom avgusta 1920 je vlomila v Bojanji vasi v cerkev in odnesla cerkvenega perla v vrednosti 5720 kron. Deželno sodišče je zato mladi tatci prisodilo 7 mesecev težke ječe.

Gospodarstvo.

DRAGINJA IN LJUBLJANSKI TRG.

Cene govejemu mesu III. vrste 30 do 36 K, II. vrste 36 do 40 K, I. 46 K, telečje meso 48 K, svinjsko meso 60 K, hrbet brez privage 70 K, slanina 86 do 90 K, mast 95 K. Kvaliteta mesa vseh vrst ni dovoljna, posebno primanjkuje prvovrstnega govejega mesa.

Domačih jaje na trgu ni. Mestna aprovizacija razprodaja jajca še nadalje na Poljski cesti št. 15. Vsa jajca se bodo redno presvetila, tako da stranke ne bodo dobile nikakih pokvarjenih jac, kot se to dogaja pogosto na trgu.

Kmečkoga krompirja ni na ponudbo. Mestna aprovizacija ima še nekaj zaloge. Izbran krompir se oddaja po 5.60 K kg vsak dan v skladišču Samopomoči, Vodnikov trg št. 5. Stranke, ki nimajo zadostnih zalog do novega krompirja, naj se pravočasno preskrbe.

Moka se razprodaja na podlagi cene 27 K za št. 0. V sled podražanja moka so se dovolile pekomo počenši s 1. marcem krušne cene 24 K za kg belega kruha in 20 K za kg črnega kruha. Peke se opozarja, naj se enkrat za vselej prilagode kilogramski teži.

Z mlekom Ljubljana za silo izhaja, čeprav kvaliteta daleko ne odgovarja. Maslo, ki pride na trg, je slabo, žarko, neizprešano, kmečko maslo 140 do 160 K kg, čajno maslo 180 do 200 K.

Ako primerjamo cene najvažnejšim živilom marca 1914 z današnjimi cenami, dobimo sledeče rezultate: meso vseh vrst se je podražilo povprečno 23 krat, mast 53 krat, olje 63 krat, jajca 170 krat, moka 67 krat, krompir 60 krat, mleko 50 krat, riž 122 krat, sladkor 64 krat, kurjava povprečno 35 krat. Slične številke dobimo tudi pri vseh ostalih potrebščinah. Pri tem moramo upoštevati, da pri nekaterih živilih tudi kvaliteta daleko ne odgovarja predvojni, posebno glede mesa, tako da so tudi v tem pogledu konsumenti močno prikrajšani. Tudi ako abstrahiramo največja podražanja, to je pri jajcih in pri rižu, je povprečno podraženo pri ostalih živilih 52 kratno. V splošnem torej krona ne odgovarja več predvojnimi dvem vinarjem. Uradniške plače pred vojno in danes so v sledečem razmerju: povprečna uradniška plača X., VIII. in VI. činovnega razreda je znašala 1914. leta 434 kron mesečno, danes znaša povprečna plača istih razredov za same 3345 K, za oženjene z dvema otrokoma 4425 K. Plače se torej niso niti podese-torile, medtem ko so potrebščine narasle več kot 50 kratno.

LJUBLJANSKI VELIKI SEMENJ

od 2. do 11. septembra 1922.

Predpriprave za letošnji semenj so se že pričele in sejski urad ima z razpošiljanjem sejskih redov in prijavnic, kakor tudi z informacijami strank mnogo posla. Urad je razposlal vabila k udeležbi kot razstavljalcev ter sejske ređe na vse znane mu naslove industrijcev, obrtnikov in veletrgovcev. Kdor bi ne prejel še tega vabila, naj se obrne z dopisnico, telefonično ali osebno na urad velikega semnja v Ljubljani na sejskišču ob Gosposvetski cesti, kjer prejme brezplačno vse željene tiskovine kakor tudi informacije.

Mislimo, da ni treba vedno in vedno podarjati, kako velike važnosti je vzorčni semenj in prvi vrsti za industrijo in obrt, nič manj pa tudi za veletrgovino. Lanskoletne velikanske kupčije razstavljalcev govore dovolj. Zato naj nihče ne zamudi, se pravočasno prijaviti sejskemu uradu kot razstavljalcev. Rok

za prijavo poteče 15. aprila, vendar naj vsa-kdo v svojem lastnem interesu brez odloga vpošlje prijavnico sejskemu uradu, ker se bodo te vpoštevale po zapovrstnem redu dohoda.

Urad ljubljanskega velikega semnja daje interesentom tudi rade volje vsa pojasnila, ki se tičejo vzorčnega semnja v Zagrebu, ki se vrši od 3. do 15. junija t. l. ter ima tudi na razpolago zagrebške sejske ređe in prijavnice.

BORZA.

Zagreb, 25. februarja. (Izv.) V prostem prometu so danes notirale: lira krog 16.75, dolar 325, n. a. krona 5.35—5.40, marka 151, škl. krona 575—580, franc. frank od 29.50—30.

Curih, 25. februarja. Berlin 230, New York 512, London 22.48, Pariz 45.75, Milan 25.90, Praga 9.05, Budimpešta 0.75, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.10, avstr. K 0.85.

Berlin, 25. februarja. Dunaj 4.38, Budimpešta 32.16, Milan 1125.35, Praga 392.60, Pariz 1990.50, London 976.50, New York 222.52, Curih 4340.65.

Belgrad, 25. februarja. Valuta: Ameriški dolarji 80, nemške marke 38, rumunski lei 61, bolgarski lei 52 — Devize: London 363, Pariz 730, Zeneva 1560, Praga 143, Dunaj 1.34, Berlin 37.75, Milan 415, Budimpešta 11.90.

Naši trgovci kupujejo tekstilno blago na Poljskem. Trgovci z manufakture so se obrnili sedaj, kakor poročajo iz Lodza, na Poljsko. Rumunski in dunajski trgovci so posredovali nakup za jugoslovanske in bolgarske trgovce. V Rusijo se je izvozilo 60 vagonov tekstilnega blaga. Češkoslovaški tekstilni trg je stopil v ozadije.

Gospodarski list. strokovni organ in uradno glasilo Hrv. slav. gospodarskega društva v Zagrebu, utemeljen leta 1842, izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu v 70.000 iztiskih in prinaša zanimive članke gospodarske vsebine. »Gospodarski list« je obremen organ odbora za veliko jubilarno gospodarsko razstavo, ka ero je ob priliki obhajanja 80 letnice družbenega obstanika 20. decembra 1921 sklenilo prirediti pod protektoratom Njegovega Veličanstva Kralja Aleksandra I., leta 1924 Hrv. slav. gospodarsko društvo kot centralna združena zveza v Zagrebu Radi bogate gospodarske strokovne vsebine priporočamo list vsakemu naprednemu kmetovalcu. Sane 10 Din na leto.

Cerkveni vestnik.

c V stožnici se obhaja v nedeljo, ponedeljek in torek tridnevnic. Sv. Rešnje Telo je izpostavljeno od šestih jutraj dalje. Popoldne ob 4. uri pridiga. V ponedeljek govori g. Jalen, katehet, v torek g. dr. Ehrlich, v torek univ. prof. g. dr. Ujčić. Po pridigi slovesne litanije. — Na pepelnico je ob 9 uri korarska maša, nato blagoslov pepela in pepeljenje. — V postu je ob nedeljah popoldne ob 4. uri pridiga in pred pridigo ob četrti na štiri križev pot.

c Nožnim častivcem se naznanja, da bo od ponedeljka na torek izredna molitvena ura celo noč. Molila se bo 30. ura: Spravne molitve. Uljudno vabimo vse častivce presvetega Rešnjega Telesa, da se zanesljivo udeležijo molitvene ure.

c Jezuitska kapela. Danes popoldne ob 5. uri pridiga in litanije. Vsečina pridige: Varna trdnjava v boju zoper slo.

Vestnik S. K. S. Z.

Brezovica. V tukajšnji župniji priredi Slov. kršč. soc. zveza v nedeljo, dne 5. marca izobraževalni tečaj.

Dobrova. Slov. kršč. soc. zveza priredi pri nas v nedeljo, dne 12. marca izobraževalni tečaj. Viš. V tukajšnem Kat. slov. prosvetnem društvu predava v četrtek, dne 2. marca ob pol 20. uri g. dr. Vinko Sarabon.

Kostanjevica na Dolenjskem. Kat. slov. izobraževalno društvo v Kostanjevici na Dolenjskem ima 12. marca rečni občni zbor. Ob tej priliki nas poseti tudi zastopnik Slov. kršč. soc. zveze iz Ljubljane.

Prosveta.

pr Po daljšem predledku priredi gospa Pavla Lovšetova samostojen koncert v ponedeljek, dne 6. marca ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Koncert se vrši kot III. koncert iz cikla jubilejnih koncertov Glasbene Matice. Gospa Pavla Lovšetova je danes na boljša interpretinja slovenske pesni in je kot taka znana po vsej Jugoslaviji. V zadnjem času je priredila več koncertov v Sarajevu in ravno danes poje tudi v Zagrebu, kamor so jo povabili s posebnim namenom, da izvaja naše najlepše moderne samospve. Vsa kritika ji prizna prvo mesto med koncertnimi pevkami Jugoslavije. Slovenci smo upravičeno ponosni na našo umetnico, saj je gospa danes tudi ona najodličnejših moči naše opere, ki s posebno ljubeznijo in gledno natančnostjo naštudira vse, tudi največje partije. Na ta koncert opozarjamo naše občestvo. (k)

pr Spored matineje slovenskih samospvov, ka'ero priredila operni pevec Romanovski in komponist Marij Kogoj v nedeljo, dne 5. marca popoldne ob 11. uri: Kamilo Mašek: Luna sija. Kam? — Jurij Fleisman: Modrijan. — Avgust Leban: Oslani zvesta! — Vsiarš: Pregovorjena ljubzen in Solze. — Po odmoru: Ipavec: Božji volek. — Grbec: Zdrava Marija. — Dr. Krek: Predsmrtica. — Kogoj: Sprehod v simi. — Lajevic: Romanca. — Sve ek: Svetla noč. Spored je zanimiv in Romanovski nam jamči, da bo tudi lepo podan. (k)

pr Koncert jugoslovanskih narodnih pesni priredi pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, v ponedeljek, dne 13. marca t. l. v Unionu. Sodelujejo: operna pevka g. Vilma de Thierry-Kavčnikova, operni pevec g. Leopold Kovač ter družabna moški in mešani zbor. Vstopnice od 2. marca dalje v trafiki v Prešernovi ulici št. 54.

Turistika in sport.

Klub kočesarjev in motociklistov »Pirfa« priredi v sredo, 1. marca 1922, v salonu restavracije »Pri Logarju«, Sv. Jakoba trg, družabni večer z bogatim sporedom. Prijatelji sporta in njih družine dobrodošli!

Zelo prijetno delujo pri drgnanju brbta. rok, nog in celoga telesa, kot kosmetikum za negovanje kože zob in usni, lekarn. Fellerja prijetno dišeč »Elsafuide«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. šganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojni stekli ali 1 špocij. stekl. z ovitkom in poštn. pošlje za 48 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsfatz 184, Hrv.

Jožko Kikelj

Lojzka Kikelj roj. Čuk

POROČENA

22. februarja 1922

LJUBLJANA

POSTOJNA

SLUŽKINJA

katera zna tudi nekaj kuhati, se sprejme za takojšnji nastop. ANTON SREBOTNJAK, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 31. 670

Knjigovodja

z večletno prakso, bilancist, išče službo pri večjem podjetju. Cenj. ponudbe pod »Samostojna moč 663« na upravnishvo »SLOVENCA«.

SPRETNE

LESNE STRUGARJE

več strokovnih delavcev za upoginjanje pohištva, brusarjev, krvačev, aprerjev in mizarjev sprejme v trajno službo TOVARNA UPOGNETEGA POHIŠTVA NA DUPLICI PRI KAMNIKU.

Oglasijo naj se le najboljši moči, z dobrimi spričevali, treznega in zanesljivega značaja.

Staro zlato srebro,

nerabljen denar in drugo kupujem po najvišjih cenah. Uradne ure od 9. do 12. dop. J. Augustin, trg. s zlatom in srebrom, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Objava. Opozarjam vsakogar, kateri bi moji ženi kaj upal brez moje vednosti, da jaz nisem plačnik. 678

A. DRNOVSEK, Ljubljana, Emonska cesta 10.

HARMONIJA je dobro ohranjen, je ugodno na prodaj. — Ogleda se v Tacnu št. 33 pod Smarno goro.

Prodaj maslve hrastove oprave svefle, po najnižji ceni. 678

IVAN ANDLOVIC, MIZAR, LJUBLJANA, Kolizej, pritličje, vrata št. 38.

Prodaj več kanarčkov, dobri pevci, in štirikolesni voziček, precej velik. POLSE v Rebri 13, Ljubljana.

Harmonij dobro ohranjen, po ceni na prodaj. Naslov: A. SMOLE, KRANJ št. 45.

NA PRODAJ 2 krasni telički sta za plemo, 2 in 4 tedne stari. — Pristava hotela »SLON«, Cesta v Mestni log št. 31.

KNJIGI O JETIKI!

Dr. Pečnik, Jetika in Dr. Pečnik Die Lungentuberkulose. Nemška izdaja je velezanimiva in se prodaja v Nemčiji in v Švici. Kupite obe knjigi!

Dobro idoča PEKARIJA se išče v najem. — Več se izve v upravnishvu »SLOVENCA« pod št. 20.

Kože domačih mačk kupim vsako množino, najraje črne in sive. — BARAGA, Ljubljana, Jurčičev trg.

Goršak i Rrižanec

- Zagreb, Mica broj 228 - poleg zagreb. pivovarne.

Najbolje izvežbane delavne moči! Solidno, precizno delo iz najboljšega blaga. — Točna in nagla postrežba.

ASTRA
DIONIČARSKO DRUŠTVO
U ZAGREBU
PRERADOVIČEVA 2
PETROLEJ
RAFINIRANI BIJELI
BENZIN
SVIH GRADACIJA
PLINSKO ULJE
STROJNA I
CILINDERSKA
— ULJA —
AUTO ULJA
TOVOTNA MAST
UZ NAJJEFTINJE
DNEVNE CIJENE
SA SKLADIŠTA
BAZOVJAVI: ASTRA ZAGREB
INT. TELEFON: 23-88
POSLOVNIKA: PRERADOVIČEVA 2

Klobuke in slamnike vseh vrst, od preprostih do najfinijih, nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov **Franc Cerar, Domžale (Sobl).** V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. Popravila se sprejemajo v Ljubljani vsako sredo pri tvrdki KOVACEVIĆ & ERŠAN, Prešernova ulica št. 5, na dvorišču, desno, kjer se ob sredah tudi dobe opravljeni predmeti. 3707

Ali poznate to varstveno znamko?

Predstavlja obroč CONTINENTAL iz tovarne v Hannoveru, za osebne in tov. avtomobile, za ekvipaže, bicikle in motorna kolesa. „KONJIC V SKOKU“ uživa največje svetovno poznanje. Jamči najnižjo ceno prevoženih kilometrov. Zahtevajte le s konjičkom označeni CONTINENTAL.

Glavni zastopnik za Slovenijo

Viktor Bohinec

Ljubljana, Poljanska c. 5.

Telefon 599. Brzjavlj: Continena

Objava.

Slovita tvrdka

Glad i drug, preje F. Haas i Sinovi

se je zopet nastanila v

Zagrebu, na Jelačićevem trgu št. 28

Tvrdka je največje in edino strokovno podjetje za **opravo sob, hotelov, pisaren itd.** v deželi.

Priporoča p. n. občinstvu bogato zalogo oprem za neveste

preproge
zastore
garniture
blago za pohištvo

odeje
pohištvo
koci
karnise itd.

Točna postrežba!

Solidne cene!

Naročite

za čas pomladanske potrebe

gospodarske stroje

pluge, sejalnice, brane pri tvrdki

„Orbis“ d. d.

Zagreb, Paromlinska cesta 1.

Telefon 10.

Brzjavlj: Orbis-Zagreb.

Glavno zastopstvo

proorazredne svetovne toornice

Rud. Sack, Leipzig-Plagwitz.

Naš dobri oče

Anton Demšar

je 83 let star, previden s sv. zakramenti, umrl v Ljubljani in je bil danes pokopan v Škofji Loki.

Naj v miru počiva!

V Ljubljani, dne 25. februarja 1922.

Dr. Josip, višji revident Anton in učiteljica Josipina Demšar.

Zalostnim srcem javljam v svojem in v imenu svoje hčerke SONJE, da nam je nenadoma umrl naš ljubi, dragi in predobri soprog in oče, oziroma brat, gospod

VINKO NEDELJKO

davčni nadupravitelj

Pogreb prebalega pokojnika se vrši v ponedeljek, 27. februarja ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Kersnikova ulica št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. februarja 1922.

Josipina Nedeljko.

Brez posebnega naznanila.

Potrli velike žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša preljuba hčerka, sestra, sva-kinja in teta, gospodična

Ivanka Ankele

danes 25. t. m. po kratki mučni bolezni bogu vdano preminula. Pogreb se vrši v ponedeljek 27. februarja ob 16. uri iz mrtva- nice javne bolnišnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. Ana pri Trzinu, dne 25. februarja 1922.

Žalujoča rodbina ANKELE.

Zdravnik

Bratovska skladnica Trboveljske premogokopne

družbe v Trbovljah sprejme pod zelo ugodnimi pogoji v službo zdrav- nika. — Samostojnost in večletna praksa je pogoj. Služba se nastopi takoj ali najkasneje v treh mesecih. — Osebna predstava pri rudniškem ravnateljstvu v Trbovljah, kamor naj se pošiljajo tudi pismene ponudbe.

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa okraj. sodišča v Ljubljani z dne 21. februarja 1922, A I 5/22/12, se bo na predlog Ivana Lapa, posestnika v Litiji, vršila

prostovoljna javna dražba

v zapuščino pokojne Marije Klopčar iz Ljubljane spadajočih premičnin. Dražba se vrši v ponedeljek, 27. februarja 1922 od 9. do 12. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne na lieu mesta Vrta ulica št. 3 v Ljubljani.

Notar kot sodni komisar: **DR. KARL SCHMIDINGER.**

Izdaja konsorcijski »Slovenec«.

Odgovorni urednik: **Mihail Muškera** v Ljubljani.

Jugoslovanška tiskarna v Ljubljani.